

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 14 juli 1914 kl. 8 e. m.

Utlåtande angående reglering av utgifterna under riksstatsens femte huvudtitel med undantag av anslagen till »Handeln».

Med förmälan, att den proposition angående statsverkets tillstånd och behov, som den 14 januari 1914 avlåtits till innevarande års första riksdag, under denna huvudtitel i 62 punkter innehållit särskilda framställningar angående anslag för tillgodoseende av olika till huvudtiteln hörande ändamål samt att huvudtiteln, när riksdagen den 5 mars 1914 upplöstes, ännu icke kommit under slutlig behandling, har departementschefen till den nu sammanträdande riksdagen framlagt fullständigt förslag till reglering av huvudtiteln för år 1915, därvid departementschefen dels med anledning av den proposition angående sjöförsvarets ordnande, som avlåtits till denna riksdag, föreslagit åtskilliga jämkningar i anslagen för marinen dels ock beträffande de punkter av huvudtiteln, vari slutliga förslag framlagts i ovannämnda statsverksproposition den 14 januari 1914 och i vilka departementschefen ej avvikit från vad hans företrädare hemställt till statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden sistnämnda dag, allenast upprepat själva anslagsäskandena, sådana de på dåvarande departementschefens hemställen förelagts innevarande års första riksdag.

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och kommandoexpeditionen.

1:o) I den till riksdagen den 18 maj innevarande år avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har, under återopande av det propositionen bilagda statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 14 i samma månad, Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln i punkten 1 föreslagit riksdagen *dels* att höja det till departementschefens förfogande ställda anslaget till amanuenser, skrivbiträden och extra vakt-

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och kommandoexpeditionen.

(Ordinarie anslag.)

[1.]

mästare från 10,000 kronor med 2,500 kronor till 12,500 kronor; *dels ock* att, vid bifall härtill, i riksstaten för år 1915 höja anslaget till sjöförsvarsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och kommandoexpeditionen,

nu	kronor 34,200: —
med	» 2,500: —
till	kronor 36,700: —

Utredningen i detta ärende återfinnes å sid. 2 och 3 i det vid statsverkspropositionen den 14 januari innevarande år fogade statsrådsprotokollet.

Då utskottet icke haft något att erinra mot förevarande framställning, får utskottet hemställa,

att riksdagen må *dels* höja det till departementschefens förfogande ställda anslaget till amanuenser, skrivbiträden och extra vaktmästare från 10,000 kronor med 2,500 kronor till 12,500 kronor *dels ock* på grund härav i riksstaten för år 1915 höja anslaget till sjöförsvarsdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och kommandoexpeditionen, nu 34,200 kronor, med 2,500 kronor till 36,700 kronor.

Provisorisk löne reglering för departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli och kommandoexpeditionen.

Provisorisk
löne reglering
för departe-
mentets avdel-
ning av Kungl.
Maj:ts kansli
och kom-
mandoexpe-
ditionen.
(Extra anslag.)

[2.]

2:o) Under återopande av utredningen i ärendet, vilken förekommer å sid. 4, i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet, och då utskottet icke har något att erinra däremot att sådan provisorisk löneförbättring för befattningshavare i statsdepartementen, som medgivits för åren 1911—1914, beredes dem även för nästkommande år genom uppförande i riksstaten av extra anslag under de särskilda huvudtitlarna, får utskottet med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt av huvudtiteln föreslagit hemställa,

att riksdagen må
dels till provisorisk lönereglering för befattningshavare i sjöförvarsdepartementet, i enlighet med vad av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet den 14 januari 1914 angivits, bevilja på *extra stat* för år 1915 ett förslagsanslag av 4,115 kronor, därav högst 75 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester, *dels ock* godkänna av departementschefen förordade villkor och föreskrifter för åtnjutande av de provisoriska avlöningstilläggen samt till iakttagande vid utbetalningen av dessa.

Förstärkning av anslaget till marinförvaltningen.

3:o) Uti punkt 3 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på *extra stat* för år 1915 bevilja:

till beredande av fyllnad i den i marinförvaltningens stat uppförda anvisningen till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m. ett anslag av 6,300 kronor,

till anställande av två extra revisorer i marinförvaltningen och till förstärkning jämväl i övrigt av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren därstädes ett anslag av 9,650 kronor, därav högst 250 kronor må tagas i anspråk till vikariatsersättning under semester för extra revisorerna,

samt till anställande av ett biträde vid kemiska undersökningar i marinförvaltningen ett anslag av 4,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av sistnämnda belopp låta utanordna 1,500 kronor redan under innevarande år.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 5—14 i det vid statsverkspropositionen den 14 januari 1914 fogade statsrådsprotokollet.

Denna utredning, såvitt angår äskade anslaget, 6,300 kronor, till ökning av anslaget till »vikariatsersättning m. m.», giver vid handen, att 1913 års riksdag beviljat enahanda anslag för år 1914, och att behovet av medelsförstärkning i förevarande hänseende kvarstår oförminskat.

Rörande det begärda anslaget, 9,650 kronor, till förstärkning av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren i marinförvaltningen har utskottet av utredningen inhämtat, att av 1913 års riksdag till

Förstärkning
av anslaget
till marinför-
valtningen.

(Extra anslag.)

[3.]

Utskottets
yttrande.

ifrågavarande ändamål för år 1914 beviljats 9,400 kronor, därav 6,000 kronor avsåg arvoden till två extra revisorer à 3,000 kronor, att de för år 1914 sålunda beräknade tillskottsmedel äro erforderliga jämväl för år 1915, samt att den nu ifrågasatta ökningen av detta anslag från 9,400 kronor med 250 kronor till 9,650 kronor avser vikariatsersättning under semester för extra revisorerna, vilkas arvode till halva beloppet skulle beräknas såsom tjänstgöringspenningar, och vilka skulle medgivas rätt till semester lika med ämbetsverkets tjänstemän av 1:a lönegraden.

Av utredningen i vad den rör äskade anslaget till biträde åt den i marinförvaltningen anställde kemisten framgår, att de göromål, för vilkas bestridande kemisten ursprungligen varit avsedd, nämligen undersökningar rörande krut- och sprängämnnens stabilitet m. m. samt denna materiels hållande under ständig kontroll, betydligt ökats, i det att materielens värde vuxit från omkring 1,500,000 kronor år 1901 till omkring 4,500,000 kronor i början av år 1913; varförutom fordringarna på ammunitionen, samt därmed också på kontrollen, blivit under årens lopp i hög grad skärpta. För kemisten har ytterligare tillkommit ett flertal omfattande göromål, som ej varit förutsedda vid kemistens anställande, exempelvis vid provning av minkablar, undersökningar av spräng- och tändmedel för minor, ävensom av laddningar m. m. till torpeder o. s. v. Härtill kommer att under semesterledighet för kemisten och i händelse av sjukdom eller annat hinder för honom skulle uppstå avsevärda svårigheter att på ett tillfredsställande sätt uppehålla ifrågavarande befattning.

Enligt vad utskottet vidare inhämtat har ett biträde åt kemisten måst anlitas alltsedan december månad år 1912. Av det äskade anslaget skulle ett belopp av 1,500 kronor utgöra ersättning åt biträdet för senare delen av år 1914 efter ett beräknat årsarvode av 3,000 kronor samt återstående 3,000 kronor utgöra årsarvode för år 1915. Emot storleken av det sålunda ifrågasatta årsbeloppet har utskottet ej funnit något att erinra.

På grund av den åvägabragta utredningen har utskottet intet att erinra mot de i förevarande punkt gjorda anslagsäskanden.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må på *extra stat* för år 1915 bevilja:
till beredande av fyllnad i den i marinförvaltningens stat uppförda anvisningen till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m. ett anslag av 6,300 kronor,

till anställande av två extra revisorer i marinförvaltningen och till förstärkning jämväl i övrigt av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren därstädes ett anslag av 9,650 kronor, därav högst 250 kronor må tagas i anspråk till vikariatsersättning under semester för extra revisorerna,

samt till anställande av ett biträde vid kemiska undersökningar i marinförvaltningen ett anslag av 4,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av sistnämnda belopp låta utanordna 1,500 kronor redan under innevarande år.

Anställande av ett extra biträde i marinstaben.

4:o) Kungl. Maj:t har uti huvudtitelns fjärde punkt föreslagit riksdagen, att för anställande av ett extra biträde i marinstaben, med skyldighet att förrätta där förekommande registrators- och aktuariegöromål m. m., anvisa å *extra stat* för år 1915 ett belopp av 3,000 kronor.

Anställande
av ett extra
biträde i
marinstaben.
(Extra anslag.)

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 14—18 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

[4.]

Av denna utredning framgår, att behovet av ifrågavarande befattning visat sig allt mer trängande. På grund härav och då, beträffande anslaget natur, det synes utskottet lämpligt att, innan tjänsten uppföres å ordinarie stat, någon tids erfarenhet rörande densamma må kunna förvärfvas, får utskottet, som icke har något att erinra i fråga om arvodets storlek, föreslå,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må, för anställande av ett extra biträde i marinstaben med skyldighet att förrätta där förekommande registrators- och aktuariegöromål m. m., anvisa å *extra stat* för år 1915 ett belopp av 3,000 kronor.

Sjökrigsskolan.

5:o) Kungl. Maj:t har under punkt 5 av huvudtitelns föreslagit riksdagen att, med godkännande av stat för sjökrigsskolan av den lydelse, bilagan nr 1 vid statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 14 maj innevarande år utvisar, i riksstaten för år 1915 höja re-

Sjökrigs-
skolan.
(Ordinarie
anslag.)

[5.]

servationsanslaget till sjökrigsskolan, nu 39,487 kronor, med 4,081 kronor till 43,568 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen
anmäla.

Avlöning för flottans kårer och stater.

Avlöning för
flottans kårer
och stater.
(Ordinarie an-
slag.)
Officerskåren.

[6.]

6:o) Under punkt 6 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår samt å dagavlöning till officerare och underofficerare vid flottan ävensom för mariningenjörkåren, för marinintendenturkåren och för flottans poliskår av den lydelse bilagorna nr 2—8 vid statsrådsprotokollet över sjöförsvärens ärenden den 14 maj innevarande år utvisa; *dels* att, med godkännande av förordade minskningen i anvisningen för reserv- och indragningsstaterna samt båtsmanskompanierna, i riksstaten för år 1915 minska anslaget till avlöning för flottans kårer och stater,

nu	kronor 5,842,292: —
med	» 194,201: —
till	kronor 5,648,091: —

dels ock att i riksstaten beteckna förevarande anslag såsom förslagsanslag.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom

anmäla.

Personligt lönetillägg åt marindirektören av 1:a graden i flottan C. E. Richson.

Personligt
lönetillägg åt
marindirek-
tören av 1:a
graden i
flottan C. E.
Richson.
(Extra anslag.)

[7.]

7:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 7 av huvudtiteln gjorda framställning och under återopande av den utredning i ärendet, som återfinnes å sid. 16—18 av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till personligt lönetillägg åt marindirektören av 1:a graden i flottan Carl Eric Richson

på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 2,365 kronor, därav 1,500 kronor må anses såsom lön, 365 kronor såsom dagavlöning och 500 kronor såsom in-kvarteringsbidrag.

Personligt lönetillägg åt bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona.

8:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad under de senaste åren ägt rum, till beredande av personligt lönetillägg av 600 kronor för år åt en var av bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona Ernst Alfred Waldemar Holmberg och Ernst Algot Collén på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 1,200 kronor.

Personligt lönetillägg åt bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona.

(Extra anslag.)

[8.]

Extra lönetillägg åt vissa statens tjänstemän och betjänte.

9:o) Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 9 av huvudtiteln föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad under föregående år ägt rum, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1914 angivna grunder, av extra lönetillägg för år 1914 åt en del tjänstemän och betjänte i ämbetsverk, kårer och stater, hörande till sjöförsvarsdepartementet, på *extra stat* för år 1915 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp av 2,000 kronor.

Extra lönetillägg åt vissa statens tjänstemän och betjänte.

(Extra anslag.)

[9.]

Ersättning för rustning och rotering.

Ersättning för rustning och rotering. (Ordinarie anslag.) [10.]	10:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning
	får utskottet föreslå,
	att riksdagen må i riksstaten för år 1915 minska
	förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering
	nu..... kronor 8,000: —
	med..... » 1,100: —
	till kronor 6,900: —

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgosse- kårerna. (Ordinarie anslag.) [11.]	11:o) Kungl. Maj:t har under punkt 11 av huvudtiteln föreslagit
	riksdagen att
	<i>dels</i> medgiva, att stammanskap vid flottan må enligt de grunder,
	som angivits av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet
	över sjöförvarsärenden den 14 januari 1914, i vissa fall under sjöexpe-
	dition beredas tvänt av kronobeklädnadspersedlar å kronans bekostnad,
	<i>dels</i> i riksstaten för år 1915 uppföra nuvarande reservationsanslaget
	till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna med samma belopp
	som i staten för år 1914, eller 487,800 kronor, men såsom bestämt
	anslag;
	<i>dels ock</i> medgiva, ej mindre att anslaget må tillgodoföras bekläd-
	nadsförråden vid flottans stationer enligt de närmare bestämmelser,
	som av Kungl. Maj:t meddelas, än även att å anslaget efter 1913 års
	ingång uppkomma och vid slutet av år 1914 befintliga reservationer
	ävensom vad som återstår av reservationerna vid 1912 års utgång, sedan
	därifrån avräknats ett belopp av 106,325 kronor, må tagas i anspråk
	för stärkande av beklädnadsförrådets vid flottans stationer ställning och
	överföras till respektive förrådstitlar till betäckande, i den mån medlen
	därtill förslå, av där förefintliga överbetalningar.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 19—31 i det vid statsverkspropositionen den 14 maj 1914 fogade stadsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande. Av denna utredning ävensom av de genom utskottets försorg införskaffade upplysningar inhämtas följande.

Det i riksstaten nu uppförda anslaget till »Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna» är av reservationsanslags natur. Anslaget är

beräknat på grundvalen av de för varje man resp. skeppsgosse i stat upptagna årliga beklädnadspenningarna med tillägg av ett visst belopp för sängservis. Beklädnadspenningarna utgöra 108 kronor för matrosar, eldare och hantverkare samt 90 kronor för skeppsgossar, allt för år räknat. Kostnaden för sängservis beräknas till 3 kronor per man och år.

Reservationsanslaget ifråga har intill år 1897 i allmänhet överbetalts, men alltsedan sagda år hava å anslaget uppkommit reservationer, huvudsakligen beroende på de vakanser, som under de senaste 10—15 åren förekommit. Vid 1913 års utgång utgjorde reservationerna å anslaget 261,055 kronor 86 öre.

Beklädnadsanslaget har att att bestrida följande utgifter, nämligen:

1:o) Ersättning till beklädnadsförråden för därifrån utlämnade persedlar till manskapet, vilken ersättning beräknas sålunda, att en tolftedel av kostnaden enligt årets medelpris för den myckenhet beklädnad, som i gällande beklädnadsstat beräknats vara årligen erforderlig för hela beklädnadens underhåll efter första tjänsteåret, gottgöres beklädnadsförrådet av beklädnadsanslaget för *varje månad*, varunder en karl åt-njutit dagavlönning för en eller flera dagar; samt

2:o) ersättning till beklädnadsförråden för därifrån utlämnade distinktionstecken, för utan någons förvällande under tjänstgöring i land förlorade persedlar, för beklädnadsskulder i vissa fall, vari avgänget manskap häftar, samt för anskaffning av sängkläder till i land kasernerat manskap.

Medan å beklädnadsanslaget, som ovan nämnts, uppstått reservationer till avsevärt belopp, hava å beklädnadsförrådens vid flottans stationer titlar uppstått brister, vilka vid 1912 års utgång utgjorde för Karlskrona station 42,335 kronor 10 öre och vid Stockholms station 113,558 kronor 64 öre. Orsakerna till dessa brister torde huvudsakligen vara att fiuna däri, att beklädnadsförråden, som i första hand svara för anskaffning och underhåll av beklädnad till manskapet, icke i sammanhang med utlämning av full beklädnadsersättning enligt stat till nyantaget manskap omedelbart erhålla gottgörelse för uppsättningen i dess helhet, värderad till i medeltal omkring 230 kronor för uppsättning, utan sker gottgörelsen till förrådet genom avbetalningar från beklädnadsanslaget, vilka verkställas genom kvartalsvis skeende omföringar från beklädnadsanslaget med omkring 108 kronor per man och år. Beklädnadsförråden måste sålunda lämna förskott av beklädnad till manskapet.

För att kunna fylla sitt ändamål måste beklädnadsförråden hålla lager av beklädnad. Ökas manskapsnumerären kräves motsvarande ök-

ning av lagret; förefinnas vakanser, ligger lagret delvis obrukat och någon ersättning från beklädnadsanslaget ingår icke annat än för i tjänst varande manskap.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag till avhjälpande av de berörda olägenheterna innebär i korthet följande: beklädnadsanslaget i sin helhet överföres årligen på beklädnadsförrådets titlar, varigenom dels förråden skulle erhålla ett för förrådsverksamheten behövt kassaförslag, dels i redovisningshänseende vissa förenklingar skulle vinnas.

För att tillika bereda beklädnadsförråden lättnad vid övergången till föreslagna nya förhållanden genom att ställa till förfogande kontanta medel såsom ersättning för *nu förefintliga* brister, som uppstått huvudsakligen därigenom att förråden förskotterat beklädnad, föreslås att vissa nu befintliga och under 1914 förväntade reservationer å beklädnadsanslaget måtte tillföras beklädnadsförråden såsom tillgång.

Enär anslaget efter Kungl. Maj:ts förslag komme att årligen i sin helhet tagas i anspråk för beklädnadsförråden för att ingå i deras drift- och rörelsekapital, har Kungl. Maj:t ansett att anslaget — för närvarande ett reservationsanslag — borde uppföras såsom bestämt anslag.

Utskottet finner det vara uppenbart att beklädnadsförråden äro i behov av rörelsekapital för att kunna »förskottera» beklädnad åt manskapet och i allmänhet hålla verksamheten i behörig gång.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle, under förutsättning att vakanser till ett mera betydande antal alltjämt komme att förefinnas, ett dylikt rörelsekapital årligen tillföras beklädnadsförrådet, varigenom rörelsekapitalet i dess helhet alltjämt skulle växa. Under förutsättning åter att numerären bliver fulltalig, vilket givetvis är ett önskemål, skulle beklädnadsanslaget upphöra att lämna rörelsekapital till förrådet. Den av Kungl. Maj:t föreslagna utvägen torde under sådana omständigheter knappast komma att råda bot för de nuvarande mindre gynnsamma förhållandena i fråga om beklädnadsförrådets ställning och icke heller fullt överensstämna med de principer, efter vilka anslag av nu ifrågasatt art torde böra redovisas.

Utskottet ifrågasätter för sin del, att spørsmålet lämpligen kunde lösas på så sätt, att förråden för en gång tilldelades ett extra anslag av sådan storlek, att det kunde dels täcka förrådstitlarnas nuvarande brister och dels därutöver bilda erforderligt rörelsekapital för att möjliggöra utlämnande från förrådet av beklädnad »i förskott» åt manskapet. Därvid torde beklädnadsanslagets natur böra i likhet med motsvarande anslag vid armén, bibehållas såsom reservationsanslag och ersättning från detta anslag, beräknad enligt nu gällande grunder, ingå till

vederbörliga förrådstitlar för utlämnad beklädnad. Därutöver torde förrådstitlarna böra från anslaget årligen tillföras ersättning för utlämnade distinktionstecken, för utan någons förvållande under tjänstgöring i land förlorade persedlar, för beklädnadsskulder i vissa fall, vari avgånget manskap häftar, samt för anskaffning av sängkläder till i land kasernerat manskap m. m. Denna ersättning kunde exempelvis beräknas till 3 öre per effektiv man och dag, varigenom ersättningen för beklädnaden komme att uppgå till samma belopp som för närvarande utgår för armén eller 33 öre per man och dag.

Utskottet håller före att en utredning av den nu föreliggande frågan i den riktning, som ovan angivits, bör verkställas; härav följer att utskottet icke anser sig böra tillstyrka den av Kungl. Maj:t nu ifrågasatta förändringen av anslagets natur.

Mot Kungl. Maj:ts förslag om beredande av tvätt åt manskapet i vissa fall på kronans bekostnad har utskottet ej något att erinra.

Utskottet hemställer alltså att riksdagen må

dels medgiva, att stammanskap vid flottan må enligt de grunder, som angivits av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 14 januari 1914, i vissa fall under sjöexpedition beredas tvätt av kronobeklädnadspersedlar å kronans bekostnad,

dels på så sätt bifalla vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt 11 föreslagit, att i likhet med vad för innevarande år är fallet i riksstaten för år 1915 reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna uppföres till belopp av 487,800 kronor.

Beklädnad åt sjöbeväringen.

12:o) Kungl. Maj:t har under punkt 12 föreslagit riksdagen att för fortsatt anskaffning av beklädnad åt sjöbeväringen må av besparingar å reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna tagas i anspråk ett belopp av 106,325 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 64—70 i det vid statsverkspropositionen den 14 januari innevarande år fogade statsrådsprotokollet.

Av utredningen inhämtas, att till anskaffning av beklädnad åt sjöbeväringen 1907 års riksdag beviljat ett anslag av 938,000 kronor, att för det sålunda beviljade anslaget avsåges att uppbringa sjöbeväringens beklädnadsförråd vid flottans stationer till att omfatta, vid Karlskrona

Beklädnad åt
sjöbeväringen.
(Extra anslag.)

[12.]

Utskottets
yttrande.

station 6,075 beklädnadsställ, därav 1,200 för eldare, samt vid Stockholms station 5,200 ställ, därav 1,200 för eldare, att kostnaderna för hittills gjorda anskaffningar uppgått till 790,187 kronor 94 öre samt att av 1907 års anslag följaktligen återstode 147,812 kronor 6 öre.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 november 1912 anbefallt vissa ändringar i gällande beklädnadsstat för flottans till allmän tjänst, sjötjänst eller stationstjänst inskrivna värnpliktiga, återstår nu att anskaffa beklädnadsersedlar enligt specifikation å sid. 66 i åberopade statsrådsprotokollet till en beräknad kostnad av 349,414 kronor 57 öre. För att uppbbringa sjöbeväringens beklädnad till ovannämnda antal ställ, erfordras sålunda, utöver ovannämnda 147,812 kronor 6 öre, ett belopp av ytterligare 201,602 kronor 51 öre. Härtill kommer emellertid, enär ökning av antalet beklädnadsställ för eldare vid flottans station i Karlskrona ansetts erforderlig, kostnaden för ökning av sistnämnda ställ från 1,200 till 1,500 till ett beräknat belopp av 4,722 kronor. Kostnaderna för sålunda återstående anskaffningar av sjöbeväringens beklädnad uppgå alltså i avrundat tal till 206,325 kronor.

Utskottet har intet att erinra däremot, att beklädnadsställena uppbbringas till det antal, som med anslaget enligt den ursprungliga planen avses, ävensom att beklädnadsställ för eldare i Karlskrona anskaffas till ett antal av 1,500 i stället för 1,200. Mot den verkställda kostnadsberäkningen har utskottet icke heller funnit anledning till erinran.

På grund härav och då utskottet, i likhet med departementschefen, icke anser lämpligt, att hela det erforderliga beloppet, 206,325 kronor, på en gång tages i anspråk, får utskottet med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må medgiva att för fortsatt anskaffning av beklädnad åt sjöbeväringen må av besparingar å reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna tagas i anspråk ett belopp av 106,325 kronor.

Naturaunderhåll åt personal vid flottan.

Naturaunderhåll åt personal vid flottan.	13:o) Kungl. Maj:t har under punkt 13 av huvudtiteln föreslagit riksdagen	
(Ordinarie anslag.)	att i riksstaten för år 1915 höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan	
[13.]	nu	kronor 1,751,144: —
	med	» 98,856: —
	till	kronor 1,850,000: —

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen anmäla.

Filtar och kojor för fartygen vid flottans station i Stockholm.

14:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts under punkt 14 av huvudtiteln gjorda framställning och under hänvisning till vad det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet å sid. 74—75 i förevarande ämne innehåller, får utskottet hemställa,

Filtar och kojor för fartygen vid flottans station i Stockholm.
(Extra anslag.)

att riksdagen må för anskaffande av filter och kojor för fartygen vid flottans station i Stockholm bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 19,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav låta utanordna ett belopp av 10,000 kronor redan under innevarande år.

[14.]

Flottans nybyggnad och underhåll.

15:o) Under punkt 15 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 höja reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll

Flottans nybyggnad och underhåll.
(Ordinarie anslag.)

nu.....	kronor 2,728,500: —
med.....	» 93,500: —
till.....	<u>kronor 2,822,000: —</u>

[15.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen anmäla.

Anskaffning av krigsfartygsmateriel.

16:o) Kungl. Maj:t har under punkt 16 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för anskaffning av krigsfartygsmateriel i riksstaten för år 1915 uppföra ett extra ordinarie anslag av 6,400,000 kronor.

Anskaffning av krigsfartygsmateriel.

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

(Extra anslag.)

[16.]

anmäla.

Förändring av undervattenssidotuberna å vissa pansarbåtar.

Förändring av undervattenssidotuberna å vissa pansarbåtar.
(Extra anslag.)

17:o) Kungl. Maj:t har under punkt 17 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till förändring av undervattenssidotuberna å pansarbåtarna Äran, Vasa, Manligheten och Oscar II bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 56,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera detta belopp redan under innevarande år.

[17.]

Utredningen i ärendet återfinnes dels å sid. 84 och 85 uti det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet, och dels å sid. 45 uti det statsrådsprotokoll, som fogats vid statsverkspropositionen den 18 maj 1914.

Utskottets yttrande.

Ifrågavarande framställning avser vidtagande av sådan förändring beträffande torpedbestyckningen å nämnda fyra pansarbåtar, att torpeden skulle avskjutas medelst komprimerad luft i stället för med krut.

Då utskottet inhämtat, att de föreslagna anordningarna för torpedens avskjutning erbjuda synnerligen avsevärda fördelar i jämförelse med det nuvarande systemet, vilket i flera hänseenden visat sig otillfredsställande, och då mot storleken av det äskade anslaget icke synes vara något att erinra, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till förändring av undervattenssidotuberna å pansarbåtarna Äran, Vasa, Manligheten och Oscar II bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 56,800 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera detta belopp redan under innevarande år.

Anskaffning av flygbåtsmateriel.

Anskaffning av flygbåtsmateriel.
(Extra anslag.)

18:o) Kungl. Maj:t har under punkt 18 af huvudtiteln föreslagit riksdagen att till anskaffning av flygbåtsmateriel på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 73,750 kronor.

[18.]

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

anmäla

Transportmedel för flottans varv i Stockholm.

19:o) Under punkt 19 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att av det utav 1913 års riksdag för anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm beviljade anslag å 60,000 kronor på *extra stat* för år 1915 anvisa återstående ännu icke anvisade beloppet 24,000 kronor; *dels ock* att för anskaffning av en utrednings- och provianttransportpräm med motor för flottans varv i Stockholm på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 13,000 kronor, ävensom medgiva, att för samma ändamål må användas behållningar till belopp å 13,993 kronor 31 öre, som uppstått å de av riksdagen år 1902, 1905, 1906, 1907 och 1908 beviljade anslag till anskaffning av transportmedel för flottans varv.

Transportmedel för flottans varv i Stockholm. (Extra anslag.)

[19.]

Beträffande utredningen i ärendet hänvisar utskottet till sid. 85—87 uti det vid statsverkspropositionen den 14 januari innevarande år fogade statsrådsprotokollet.

I fråga om den för anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm begärda anvisningen å redan beviljat anslag har utskottet ej något att erinra.

Utskottets yttrande.

Beträffande anskaffning av en utrednings- och provianttransportpräm, varav flottans varv i Stockholm synes vara i stort behov, har kostnaden beräknats till 27,000 kronor. Då prämhyra torde kunna inbesparas till ej ringa belopp genom anskaffande av dylik präm och då besparingar i förut beviljade anslag för liknande ändamål i främsta rummet synas lämpligen kunna tagas i anspråk, har utskottet ej heller funnit något att erinra mot nu ifrågavarande framställning.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må
dels av det utav 1913 års riksdag för anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm beviljade anslag å 60,000 kronor på *extra stat* för år 1915 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet 24,000 kronor;

dels ock för anskaffning av en utrednings- och provianttransportpräm med motor för flottans varv i Stockholm på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag

av 13,000 kronor, ävensom medgiva, att för samma ändamål må användas behållningar till belopp å 13,993 kronor 31 öre, som uppstått å de av riksdagen år 1902, 1905, 1906, 1907 och 1908 beviljade anslag till anskaffning av transportmedel för flottans varv.

Omläggning av spårnätet vid flottans varv i Karlskrona.

Omläggning
av spårnätet
vid flottans
varv i Karls-
krona.
(Extra anslag.)

[20.]

20:o) Då utskottet icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts under punkt 20 av huvudtiteln gjorda framställning, avseende begärd anvisning å redan beviljat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må av det av 1913 års riksdag för omläggning av spårnätet vid flottans varv i Karlskrona beviljade anslag av 66,800 kronor på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 20,500 kronor.

Muddrings- och sprängningsarbeten i yttre varvshamnen i Karlskrona.

Muddrings-
och spräng-
ningsarbeten
i yttre
varvshamnen
i Karlskrona.
(Extra anslag.)

[21].

21:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 21 av huvudtiteln gjorda framställning får utskottet hemställa,

att riksdagen må av det av 1913 års riksdag för muddrings och sprängningsarbeten i yttre varvshamnen i Karlskrona beviljade anslag å 95,000 kronor anvisa på *extra stat* för år 1915 ett belopp av 32,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna sist-nämnda belopp redan innevarande år.

Ångpanneverkstad vid flottans varv i Karlskrona.

Ångpanne-
verkstad vid
flottans varv
i Karlskrona.
(Extra anslag.)

[22.]

22:o) Kungl. Maj:t har under punkt 22 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till uppförande av en ångpanneverkstad vid flottans varv i Karlskrona på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 101,000 kronor.

Under åberopande av vad det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet sid. 89—90 i denna fråga innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till uppförande av en ångpanneverkstad vid flottans varv i Karlskrona på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 101,000 kronor.

Ny torpedinskjutningsstation för flottans station i Karlskrona.

23:o) Kungl. Maj:t har under punkt 23 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för anläggande av en ny torpedinskjutningsstation för flottans station i Karlskrona bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 72,651 kronor.

Ny torped-
inskjutnings-
station för-
flottans sta-
tion i Karls-
krona.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 90—91 av det vid statsverkspropositionen den 14 januari innevarande år fogade statsrådsprotokollet. [23.]

Det begärda anslaget är avsett att användas enligt följande fördelning:

Utskottets
yttrande.

skjutstation	kronor 29,000: —
inventarier	» 9,965: —
3 flottor med förankringsanordning	» 12,886: —
1 motortransportpräm	» 20,800: —

Summa kronor 72,651: —

Den föreslagna stationen skulle komma att utgöras av ett brohuvud med en korgtub, anlagt å ett av de små skären norr om Tjurkö, och banan skulle gå i riktning mot Almö mellan »Länsman» och Kurrholmen. Enär åtminstone i början endast ett fåtal skott behövde skjutas från denna bro, erfordras icke för närvarande anskaffning av särskild pump för torpedernas fyllning, utan skulle torpederna fyllas vid torpeddepartementet och, sedan de blivit fyllda, överföras till inskjutningsstationen. För denna transport av torpederna erfordras en särskild

motortransportbåt, varjämte i samband med anläggningen skulle anskaffas 3 st. målflostrar jämte en del andra inventarier.

Då utskottet blivit övertygat om behovet därav, att vid Karlskrona en ny torpedinskjutningsstation anlägges, vilken kan bereda möjlighet för inskjutning av torpeder å de långa distanser, vilka redan nu förekomma eller med sannolikhet kunna beräknas för detta vapen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för anläggande av en ny torpedinskjutningsstation för flottans station i Karlskrona bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 72,651 kronor.

Uppförande av en förrådsbyggnad för fyrverkspersedlar vid flottans station i Stockholm.

Uppförande av en förrådsbyggnad för fyrverkspersedlar vid flottans station i Stockholm.

24:o) Kungl. Maj:t har under punkt 24 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för uppförande av en förrådsbyggnad för fyrverkspersedlar å Kastellholmen på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 13,750 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna detta belopp redan under innevarande år.

[24.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 92—93 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Med ifrågavarande framställning avses uppförande av en förrådsbyggnad med tillhörande brygga å Kastellholmen för förvaring av sådana fyrverkspersedlar för flottans station i Stockholm tillhörande fartyg, som på grund av reglementariska föreskrifter icke få kvarligga ombord under beredskapstiden. Ifrågavarande förrådseffekter äro för närvarande provisoriskt nedstuvade i en pråm. Då ett dylikt förvarings sätt synes vara i hög grad olämpligt, hemställer utskottet,

att Riksdagen må för uppförande av en förrådsbyggnad för fyrverkspersedlar å Kastellholmen på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 13,750 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Moderna arbetsmaskiner m. m. för flottans varv i Stockholm.

25:o) Kungl. Maj:t har under punkt 25 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för anskaffning av moderna arbetsmaskiner, traverser och verktyg för flottans varv i Stockholm bevilja ett anslag av 100,000 kronor och därav på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 50,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna sistnämnda belopp redan under innevarande år.

Moderna arbetsmaskiner m. m. för flottans varv i Stockholm.
(Extra anslag.)
[25.]

Utredning angående denna framställning förekommer å sid. 94—95 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Med hänvisning till denna utredning och då flottans varv i Stockholm synes vara i trängande behov av berörda, av Kungl. Maj:t äskade anslag, tillåter sig utskottet föreslå,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må för anskaffning av moderna arbetsmaskiner, traverser och verktyg för flottans varv i Stockholm bevilja ett anslag av 100,000 kronor och därav på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna sistnämnda belopp redan under innevarande år.

Elektriska anläggningar vid flottans station och varv i Stockholm.

26:o) Kungl. Maj:t har i punkt 26 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för elektriska anläggningar vid flottans station och varv i Stockholm bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 98,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis utanordna hälften av detta belopp, eller 49,250 kronor, redan under innevarande år.

Elektriska anläggningar vid flottans station och varv i Stockholm.
(Extra anslag.)
[26.]

Utredningen angående denna framställning förekommer å sid. 95—100 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Belysningen å flottans station och varv i Stockholm sker för närvarande dels med gas och dels med elektrisk ström, därvid strömmen erhålles från olika kraftkällor. Sålunda användes för belysning av ingenjör- och artilleridepartementen å Galérvarvssidan två från Karlskrona uttrangerade och år 1902 till Stockholm överflyttade dynamomaskiner,

Utskottets yttrande.

samt för torped- och mindepartementen å Skeppsholmssidan en ångturbindynamo. För gniststationen och för uppladdning av undervattensbåtarnas ackumulatorer anlitas Stockholms elektricitetsverks nät å Djurgården samt för sjökartverket, östra och västra boställshusen, stationsbefälhavarens och varvschefens kanslier m. m. samma verks nät å Blasieholmen.

För att ersätta de från Karlskrona överflyttade dynamomaskinerna, vilka befunnits otillräckliga och oekonomiska, hemställde varvschefen i Stockholm år 1912 om inköp av en Dieselmotor med dynamo till en beräknad kostnad av 39,000 kronor. Marinförvaltningen ansåg emellertid att denna fråga borde närmare utredas, därvid skulle undersökas lämpligheten av att förse samtliga inom stationsområdet belägna, kronan tillhörande byggnader m. m. med ifrågavarande belysning.

I den utredning, som nu följde, framlades tvänne alternativ för belysningsfrågans lösning, nämligen ett alternativ (A), vari förutsattes anläggning av egen elektrisk central för flottans station och varv, samt ett annat alternativ (B), däri förutsattes anlåtande av ström från Stockholms elektricitetsverk.

I skrivelse den 28 februari 1913 uttalade marinförvaltningen, att en anslutning till stadens elektricitetsverk vore att föredraga framför anläggandet av nytt eget elektricitetsverk, med hänsyn dels till kostnaderna och dels till driftsäkerheten. Emellertid torde ej alla de föreslagna installationerna behöva komma till utförande, utan kunde man för närvarande avstå från vissa av dem, nämligen i tyghuset, arresten, bodlängan, tvätt- och badinrättningen, stora slupskjulet, råseglarehuset och sjöreservens kasern samt i kasernfartyget Vanadis. Med dessa inskränkningar uppstode ett nytt alternativ, benämnt C.

Kostnaden för de olika alternativen hava beräknats gestalta sig på följande sätt.

Alternativ.	Anläggningskostnad.	Årlig driftkostnad.	Besparing i årlig driftkostnad, i förhållande till nuvarande kostnad, för en motsvarande anläggning.
A	231,400	36,082	13,846
B	125,300	32,544	17,384
C	98,500	26,826	16,641

Marinförvaltningen förordar alternativet C, vilket innefattar att belysningen å flottans station och varv skall — med undantag för vissa byggnader — ske medelst elektricitet, därvid strömmen tages från Stockholms elektricitetsverk, som enligt skrivelser till ämbetsverket den 30 januari och 10 september 1913 förklarar sig villigt

att på vissa angivna villkor leverera elektrisk energi dels från sin Djurgårdsstation och dels från Brunkebergsstationen förmedelst kabel längs Skeppsholmsbron.

Utskottet, som tagit närmare kännedom om de framställda förslagen ävensom elektricitetsverkets skrivelser, ansluter sig till det av marinförvaltningen förordade och av Kungl. Maj:t framställda förslag enligt alternativet C och får på grund härav hemställa,

att riksdagen må för elektriska anläggningar vid flottans station och varv i Stockholm bevilja *på extra stat* för år 1915 ett anslag av 98,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis utanordna hälften av detta belopp, eller 49,250 kronor, redan under innevarande år.

Flottans krigsberedskap och övningar.

27:o) Under punkt 27 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 från förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenövningar samt beklädnad och ersättning därför överföra 1,144,831 kronor till reservationsanslaget till flottans övningar och jämväl därutöver höja sistnämnda anslag med 320,169 kronor samt i riksstaten för år 1915 uppföra reservationsanslaget till flottans övningar, nu 1,645,000 kronor, med ett belopp av 3,110,000 kronor under ändrad benämning: flottans krigsberedskap och övningar, reservationsanslag.

Flottans krigsberedskap och övningar.
(Ordinarie anslag.)

[27.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

anmäla.

Sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m.

28:o) Kungl. Maj:t har under punkt 28 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att, under förutsättning av bifall till framställningen under punkt 27 om överflyttning av 1,144,831 kronor från det nu i riksstaten med 1,650,815 kronor uppförda förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenövningar samt beklädnad och ersättning därför till anslaget till flottans övningar, i riksstaten för år 1915 uppföra förstnämnda anslag under

Sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m.
(Ordinarie anslag.)

[28.]

ändrad benämning: sjöbeväringens avlöning och beklädnad m. m. med 505,984 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen anmäla.

Skjutförsök och inskjutning av kanoner.

Skjutförsök
och inskjut-
ning av
kanoner.

(Extra anslag.)
[29.]

29:o) Kungl. Maj:t har under punkt 29 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till skjutförsök och inskjutning av kanoner på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 40,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 131—132 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Utskottet, som ej haft något emot bifall till förevarande framställning att erinra, hemställer,

att riksdagen må till skjutförsök och inskjutning av kanoner på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 40,000 kronor.

Förbättring av projektilutredningen för vissa pansarbåtar.

Förbättring
av projektil-
utredningen
för vissa
pansarbåtar.

(Extra anslag.)
[30.]

30:o) Under punkt 30 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förbättring av projektilutredningen för vissa pansarbåtar på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 100,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 133—136 av det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Med hänvisning till ovan omförmälda utredning hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som under föregående år ägt rum, till förbättring av projektilutredningen för vissa pansarbåtar på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 100,000 kronor.

Nya kärnrör för kanoner.

Nya kärnrör
för kanoner.
(Extra anslag.)

[31.]

31:o) Kungl. Maj:t har under punkt 31 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till förseende av kanoner vid flottan med nya kärnrör bevilja ett anslag av 136,150 kronor och därav på *extra stat* för år

1915 anvisa ett belopp av 60,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera sistnämnda belopp redan under innevarande år.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till dels sid. 136—138 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet dels ock sid. 56 i det vid nu förevarande statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet.

Då, på sätt av nämnda utredning och av vad utskottet i övrigt inhämtat, framgår, att kanoner, som eljest på grund av förslitning icke kunna användas för skarpskjutning, kunna på ett ekonomiskt sätt bliva försatta i fullt stridsdugligt skick, därest de förses med nya kärnrör, får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till förseende av kanoner vid flottan med nya kärnrör bevilja ett anslag av 136,150 kronor och därav på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 60,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera sistnämnda belopp redan under innevarande år.

Anskaffning av och försök med en antiballongkanon.

32:o) Kungl. Maj:t har under punkt 32 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för anskaffning av och försök med en antiballongkanon jämte ammunition bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 30,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Anskaffning
av och försök
med en
antiballong-
kanon.
(Extra anslag.)

[32.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 138 och 139 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Då utskottet icke haft något att erinra mot det framställda förslaget, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för anskaffning av och försök med en antiballongkanon jämte ammunition bevilja

på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 30,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Anskaffning av torpeder och torpedmateriel.

Anskaffning av torpeder och torpedmateriel. (Extra anslag.) 33:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 33 av huvudtiteln gjorda framställning, och under hänvisning till vad det vid statsverkspropositionen den 14 januari 1914 fogade statsrådsprotokollet i ärendet innehåller, hemställer utskottet,

[33.]

att riksdagen må av det av 1910 års riksdag beviljade anslag för anskaffning av torpeder och torpedmateriel å 481,200 kronor på *extra stat* för år 1915 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet, 90,600 kronor.

Anskaffning av gnistsignalmateriel.

Anskaffning av gnistsignalmateriel. (Extra anslag.) 34:o) Kungl. Maj:t har under punkt 34 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till anskaffning av gnistsignalmateriel bevilja ett anslag av 76,400 kronor och därav på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 38,200 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna sistnämnda belopp redan under innevarande år.

[34.]

Utredningen beträffande detta ärende återfinnes å sid. 141—143 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande. Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag avser ett fullständigande av den tidigare planerade och nu pågående modernisering av marinens gniststationer, för vilken riksdagen under senare år beviljat anslag. På grund av gnisttelegrafins alltjämt fortgående utveckling har uppstått behov av vissa, tillföre icke beräkneliga ändringar och kompletteringar av stationerna för tillgodogörande av deras fulla effektivitet. Nämnda åtgärder avse huvudsakligen förbättringar av gnistnätets form och konstruktion samt — till besparande av elektrisk energi — isolering av stationernas rigg.

På grund av den i ärendet förebragta utredning får utskottet hemställa,

att riksdagen må till anskaffning av gnistsignalmateriel bevilja ett anslag av 76,400 kronor och därav på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 38,200 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna sistnämnda belopp redan under innevarande år.

Försök med torped- och gnistmateriel.

35:o) På grund av Kungl. Maj:ts under punkt 35 av huvudtiteln gjorda framställning och med hänvisning till vad det vid statsverkspropositionen den 14 januari innevarande år fogade statsrådsprotokollet sid. 143—144 innehåller, får utskottet hemställa,

Försök med torped- och gnistmateriel.
(Extra anslag.)

[35.]

att riksdagen må, i likhet med vad som ägt rum under sistlidet år till försök med torped- och gnistmateriel på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 25,000 kronor.

Flyttbara lysapparater för sjöpositioner.

36) Kungl. Maj:t har under punkt 36 av huvudtiteln föreslagit, att riksdagen måtte förklara, att 1913 års riksdags beslut angående beviljande av anslag till belopp av 147,500 kronor för anskaffning av flyttbara lysapparater för sjöpositioner skall i avseende å återstående, ännu icke anvisade beloppet, 73,750 kronor, hava förfallit.

Flyttbara lysapparater för sjöpositioner.
(Extra anslag.)

[36.]

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

anmäla.

Flottans handmin- och bevakningstelefonkablar, båtmaterial för minförsvaret och kontraminmateriel.

Flottans handmin- och bevakningstelefonkablar, båtmaterial för minförsvaret och kontraminmateriel.
(Extra anslag.)

[37.]

37) I anledning av Kungl. Maj:ts under punkt 37 av huvudtiteln gjorda framställning och under återopande av vad det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet i ärendet innehåller får utskottet hemställa,

att riksdagen må

dels av det av 1913 års riksdag för anskaffning av handmin- och bevakningstelefonkablar för flottan och kustartilleriet beviljade anslag å 82,400 kronor anvisa på *extra stat* för år 1915 det för flottan återstående, ännu icke anvisade beloppet, 38,000 kronor;

dels av det av 1913 års riksdag för anskaffning av båtmaterial för minförsvaret beviljade anslag å 132,400 kronor anvisa på *extra stat* det för år 1915 för flottan återstående, ännu icke anvisade beloppet, 47,000 kronor;

dels ock av det av 1913 års riksdag för anskaffning av kontraminmateriel för flottan och kustartilleriet beviljade anslag å 118,200 kronor anvisa på *extra stat* för år 1915 det för flottan återstående, ännu icke anvisade beloppet, 50,300 kronor.

Avlöning för kustartilleriets personal.

Avlöning för kustartilleriets personal.
(Ordinarie anslag.)

[38.]

38) Under punkt 38 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att godkänna stat för kustartilleriet av den lydelse bilagan nr 9 till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden den 14 maj 1914 utvisar *dels* att i riksstaten för år 1915 öka anslaget till avlöning för kustartilleriets personal, nu 1,402,814 kronor med 21,986 kronor till 1,424,800 kronor *dels ock* att i riksstaten beteckna förevarande anslag såsom förslagsanslag.

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

anmäla.

Personligt lönetillägg till sergeanten över stat vid kustartilleriet A. G. Sjöqvist.

39:o) Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 39 av huvudtiteln föreslagit, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad under nästlidet är ägt rum, till personligt lönetillägg åt sergeanten över stat vid kustartilleriet Anders Gustaf Sjöqvist på *extra stat* för år 1915 anvisa ett belopp av 580 kronor.

Personligt lönetillägg till sergeanten över stat vid kustartilleriet A. G. Sjöqvist.

(Extra anslag.)

[39.]

Beklädnad åt kustartilleriets manskap.

40:o) Under punkt 40 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 *minska* reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap

Beklädnad åt kustartilleriets manskap. (Ordinarie anslag.)

nu	kronor 150,921: —	
med	» 8,217: —	[40.]
till	kronor 142,704: —	

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen anmäla.

Naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet .

41:o) Kungl. Maj:t har under punkt 41 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet

Naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet. (Ordinarie anslag.)

nu	kronor 521,518: —	
med	» 28,382: —	[41.]
till	» 549,900: —	

Jämväl beträffande denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

anmäla.

Ångpannecentral m. fl. anläggningar å Kungsholmsfort.

Ångpanne-
central m. fl.
anläggningar
å Kungs-
holmsfort.
(Extra anslag.)

[42.]

42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 42 av huvudtiteln gjorda framställning föreslår utskottet,

att riksdagen må av det av 1912 års riksdag för utförande av en ångpannecentral och en elektrisk kraftcentralstation m. fl. arbeten å Kungsholms fort beviljade anslag av 243,663 kronor på *extra stat* för år 1915 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet, 64,325 kronor.

Permanent kokinrättningar jämte inventarier inom Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.

Permanent
kokinrättnin-
gar jämte in-
ventarier in-
om Vaxholms
och Oscar-
Fredriksborgs
fästning.
(Extra anslag.)

[43.]

43:o) Kungl. Maj:t har under punkt 43 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att av det utav 1913 års riksdag beviljade anslag å 78,500 kronor till permanenta kokinrättningar jämte inventarier inom Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning anvisa på *extra stat* för år 1915 återstående, ännu icke anvisade beloppet 39,250 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att använda å anslaget uppstående besparingar till anskaffning av rörliga kokanordningar ävensom utspisningsmateriel för kustartilleripersonalen inom fästningen.

Rörande denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

anmäla.

Komplettering av telefonförbindelser i kustfästningar.

Komplettering
av telefon-
förbindelser
i kustfäst-
ningar.
(Extra anslag.)

[44.]

44:o) Under punkt 44 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för komplettering av Karlskrona och Älvsborgs fästningars telefonförbindelser bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 47,895 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta i mån av behov utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 102 och 103 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Det begärda anslaget är avsett att fördelas med 40,395 kronor för Karlskrona fästning och med återstående belopp, 7,500 kronor, för Älvsborgs fästning.

Utskottet, som tagit närmare kännedom om de ifrågasatta kompletteringsarbetena, har icke något att erinra mot förevarande anslags-
äskande.

Vad särskilt beträffar de för Karlskrona fästning avsedda telefon-
anordningarna, anser sig utskottet böra framhålla, att dessa krävas för
de nuvarande försvarsanstalterna därstädes och äro behöfliga, oavsett
om det i Kungl. Maj:ts proposition nr 60 till innevarande riksdag fram-
lagda förslag till vissa förstärkningsanordningar vid fästningen komma
till utförande eller icke, samt att ett realiserande av sistnämnda förslag
icke komme att föranleda någon rubbning av den nu föreliggande planen
till komplettering av telefonförbindelserna i fästningen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för komplettering av Karlskrona
och Älvsborgs fästningars telefonförbindelser bevilja på
extra stat för år 1915 ett anslag av 47,895 kronor,
med rätt för Kungl. Maj:t att låta i mån av behov
utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Kustartilleriets krigsberedskap och övningar.

45:o) Kungl. Maj:t har under punkt 45 av huvudtiteln föreslagit riks-
dagen att i riksstaten för år 1915 från förslagsanslaget till kustartilleri-
beväringens vapenövningar samt beklädnad och ersättning därför överföra
205,465 kronor till reservationsanslaget till kustartilleriets övningar och
därutöver höja sistnämnda anslag med 26,235 kronor samt under ändrad
benämning: kustartilleriets krigsberedskap och övningar, reservations-
anslag, i riksstaten för år 1915 alltså uppföra samma anslag, nu 190,000
kronor, med 421,700 kronor.

Kustartille-
riets krigs-
beredskap
och övningar.
(Ordinarie
anslag.)
[45.]

Beträffande förevarande framställning kommer utskottet att fram-
deles avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen
anmäla.

Kustartilleribeväringens avlöning och beklädnad m. m.

46:o) Under punkt 46 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riks-
dagen att, vid bifall till framställningen under punkt 45 om överflytt-
ning av 205,465 kronor från det nu i riksstaten med 473,154 kronor
uppförda förslagsanslaget till kustartilleribeväringens vapenövningar samt
beklädnad och ersättning därför till reservationsanslaget till kustartille-

Kustartilleri-
beväringens
avlöning och
beklädnad
m. m.
Ordinarie an-
slag.)
[46].

riets övningar, höja återstående del av ifrågavarande förslagsanslag, eller 267,689 kronor, med 33,211 kronor samt under ändrad benämning: kustartilleribeväringsens avlöning och beklädnad m. m., förslagsanslag, i riksstaten för år 1915 alltså upptaga samma anslag med 300,900 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

anmäla.

Övningsmateriel för kustartilleriets utbildning i skjutning.

Övningsmateriel för kustartilleriets utbildning i skjutning.
(Extra anslag.)

[47.]

47:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 47 av huvudtiteln gjorda framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må av det utav 1913 års riksdag för anskaffning av övningsmateriel för kustartilleriets utbildning i skjutning beviljade anslag å 95,000 kronor anvisa på *extra stat* för år 1915 ett belopp av 31,700 kronor.

Permanent mineringar vid kustbefästningarna.

Permanent mineringar vid kustbefästningarna.
(Extra anslag.)

[48.]

48:o) Kungl. Maj:t har under punkt 48 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att *dels* medgiva, att det av 1913 års riksdag för ändring av de permanenta mineringarna vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs samt Karlskrona fästningar beviljade anslag å 600,000 kronor må enligt Kungl. Maj:ts beprövande få användas för anordnande av permanenta mineringar ej endast vid nämnda fästningar, utan även vid andra kustbefästningar, *dels ock* att av detta anslag anvisa på *extra stat* för år 1915 ett belopp av 120,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav disponera hälften eller 60,000 kronor redan under innevarande år.

Över denna framställning kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom skolat för riksdagen

anmäla.

Kustartilleriets handmin- och bevakningstelefonkablar, båtmateriel för minförsvaret och kontraminmateriel.

49:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 49 av huvudtiteln gjorda framställning hemställer utskottet,

Kustartil-
leriets hand-
min- och be-
vakningstele-
fonkablar,
båtmateriel
för minför-
svaret och
kontramin-
materiel.
(Extra anslag.)

att riksdagen må
dels av det av 1913 års riksdag för anskaff-
ning av handmin- och bevakningstelefonkablar för
flottan och kustartilleriet beviljade anslag å 82,400
kronor anvisa på *extra stat* för år 1915 det för kust-
artilleriet återstående, ännu icke anvisade beloppet,
13,400 kronor;

[49].

dels av det av 1913 års riksdag för anskaff-
ning av båtmateriel för minförsvaret beviljade anslag
å 132,400 kronor anvisa på *extra stat* för år 1915 det
för kustartilleriet återstående, ännu icke anvisade be-
loppet, 19,200 kronor;

dels ock av det av 1913 års riksdag för an-
skaffning av kontraminmateriel för flottan och kust-
artilleriet beviljade anslag å 118,200 kronor anvisa på
extra stat för år 1915 det för kustartilleriet återstående,
ännu icke anvisade beloppet, 8,800 kronor.

Ålderstillägg.

50:o) Kungl. Maj:t har under punkt 50 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 höja det under huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg

Ålderstillägg.
(Ordinarie an-
slag.)

nu	kronor 26,700: —
med	» 15,300: —
till	kronor 42,000: —

[50.]

Utredningen i detta ärende återfinnes å sid. 146 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts ovanberörda framställning, som föranletts därav, att under åren 1910—1912 överbetalningar å detta anslag ägt rum och att ett flertal tjänstemän hos marinförvaltningen från och med 1914 synas berättigade till ett första ålders-tillägg, hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för år 1915 höja det under huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 26,700 kronor, med 15,300 kronor till 42,000 kronor.

Sjukvård för marinen.

Sjukvård
för marinen.
(Ordinarie
anslag).
[51.]

51:o) Kungl. Maj:t har under punkt 51 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 uppföra förslagsanslaget till sjukvård för marinen med samma belopp som i staten för år 1914, eller 115,960 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisar utskottet till vad det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet, sid. 78—79, härutinnan utvisar.

Utskottet, som icke har något emot Kungl. Maj:ts förevarande framställning att erinra, hemställer,

att Riksdagen må i riksstaten för år 1915 uppföra förslagsanslaget till sjukvård för marinen med samma belopp som i staten för år 1914, eller 115,960 kronor.

Arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m.

Arvoden åt
vid skepps-
gossekåren i
Marstrand an-
ställda perso-
ner; medika-
menter, bad
m. m.
(Extra anslag).
[52.]

52:o) Kungl. Maj:t har under punkt 52 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att för arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m. på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 10,798 kronor.

Utredningen i detta ämne återfinnes å sid. 80—82 i det vid förevarande statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet.

Anslag för ovannämnda ändamål har under de senare åren utgått med ett tid efter annan förhöjt belopp och utgår för innevarande år med 10,498 kronor. I sistnämnda belopp ingår en post å 1,000 kronor

Utskottets
yttrande.

såsom arvode till en för sjukvården vid kåren antagen sjuksköterska. Den nu äskade höjningen med 300 kronor av ifrågavarande anslag har föranletts därav, att sjuksköterskan anhållit om en löneförhöjning av 300 kronor om året.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer

att riksdagen må för arvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt till medikamenter, bad m. m. på *extra stat* för år 1915 bevilja ett anslag av 10,798 kronor.

Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m.

53:o) Kungl. Maj:t har under punkt 53 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 å femte huvudtiteln under rubriken diverse uppföra ett nytt ordinarie, bestämt anslag till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. samt upptaga detsamma till belopp av 25,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till vad det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet under »Avlöning för flottans kårer och stater» sid. 23—45 i förevarande ämne innehåller.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

anmäla.

Tryckningskostnader.

54:o) I punkt 54 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för år 1915 minska förslagsanslaget till tryckningskostnader från 25,094 kronor med 34 kronor till 25,060 kronor.

Då Kungl. Maj:t rörande detta anslag icke föreslagit annan ändring, än som erfordras för utjämnande av huvudtitelns slutsumma, får utskottet hemställa,

att riksdagen må i riksstaten för år 1915 minska förslagsanslaget till tryckningskostnader från 25,094

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 11 saml. 1 avd. 4 häft. (Nr 7.) 5

Utgivande av
läroböcker,
beskrivningar,
reglementen
och instruk-
tioner m. m.
(Ordinarie
anslag.)

[53.]

Trycknings-
kostnader.
(Ordinarie
anslag.)

[54.]

kronor med 34 kronor till 25,060 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Extra utgifter.

Extra utgifter. 55:o) Kungl. Maj:t har under punkt 55 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att öka anslaget till extra utgifter, nu 12,500 kronor, med (Ordinarie anslag.) 62,500 kronor och sålunda upptaga detsamma i riksstaten för år 1915 [55.] med 75,000 kronor.

Rörande denna framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

anmäla.

Bestridande av hyresutgifter.

Bestridande av hyresutgifter. 56:o) I punkt 56 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels att till bestridande av vissa hyresutgifter under huvudtiteln bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 17,000 kronor (Extra anslag.) [56.] dels ock medgiva, att, därest till hyresutgifter för marinförvaltningen av riksdagen för åren 1914 och 1915 anvisade medel icke skulle visa sig tillräckliga, vad därutöver erfordras må utgå av huvudtitelns allmänna besparingar.

Utredningen beträffande denna framställning återfinnes å sid. 83 och 84 i det vid nu förevarande statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet.

På grund av vad i ärendet förekommit, får utskottet hemställa,

att riksdagen må dels till bestridande av vissa hyresutgifter under huvudtiteln bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 17,000 kronor, dels ock medgiva, att, därest till hyresutgifter för marinförvaltningen av riksdagen för åren 1914 och 1915 anvisade medel icke skulle visa sig tillräckliga, vad därutöver erfordras må utgå av huvudtitelns allmänna besparingar.

Ersättning för förskott.

57:o) Kungl. Maj:t har under punkt 57 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till täckande av förskott under femte huvudtiteln anvisa ett *extra anslag* för år 1915 till belopp av 224,013 kronor.

Ersättning för
förskott.
(Extraanslag.)
[57.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 85 i det vid nu förevarande statsverksproposition fogade statsrådsprotokollet.

Det föreliggande förslaget innefattar ersättande av dels de förskott, som finnas närmare angivna enligt specifikation å sid. 152—157 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet, till belopp av 129,162 kronor 3 öre, dels ock förskott till uppehållande av varvsdriften vid flottans station i Stockholm till belopp av 94,850 kronor 64 öre eller således sammanlagt 224,012 kronor 67 öre, i helt krontal 224,013 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke har något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att riksdagen må till täckande av förskott under huvudtiteln anvisa å *extra stat* för år 1915 ett anslag av 224,013 kronor.

Bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en isbrytare.

58:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 58 av huvudtiteln gjorda framställning och under återopande av vad det vid statsverkspropositionen den 14 januari innevarande år sid. 158—161 fogade statsrådsprotokoll i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

Bidrag till
Stockholms
stad för an-
skaffande av
en isbrytare.
(Extraanslag.)

att riksdagen må av det utav 1913 års riksdag såsom bidrag till Stockholms stad för anskaffande av en isbrytare beviljade anslag av 175,000 kronor på *extra stat* för år 1915 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet, 87,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna sistnämnda belopp redan under innevarande år.

[58.]

Gyroskopkompassanläggning.

Gyroskop-
kompass-
anläggning.
(Extra anslag.)
[59.]

59:o) Kungl. Maj:t har under punkt 59 av huvudtiteln föreslagit riksdagen att till anskaffning av en gyroskopkompassanläggning bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Beträffande den till stöd för framställningen åberopade utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till sid. 162—163 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Utskottet har inhämtat att gyroskopkompasser, vilka redan kommit till användning inom utländska mariner, möjliggöra en tryggare navigering och jämväl ur artilleristisk synpunkt äga stor betydelse. Anskaffningskostnaden för dylika anläggningar, beräknad för närvarande till 50,000 kronor per fartyg, synes visserligen utskottet vara hög, men med hänsyn till uppfinningens påtagliga betydelse för kommande fartygsbyggnader, icke minst för användning i undervattensbåtar, har utskottet, som erfarit, att nu ifrågasatta anläggning är avsedd att anbringas å någon av flottans nuvarande yngre pansarbåtar, icke velat motsätta sig beviljandet av medel för utförande av försök med gyroskopkompasser.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till anskaffning av en gyroskopkompassanläggning bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Bidrag till utgivande av ett sjökrigshistoriskt arbete.

Bidrag till
utgivande av
ett sjökrigs-
historiskt
arbete.
(Extra anslag.)
[60.]

60:o) Under punkt 60 av huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till kommandörkaptenen av 1:a graden Carl Ludvig Arnold Munthe för utgivande av ett sjökrigshistoriskt arbete, omfattande Sveriges sjökrig under åren 1788—1790, på de av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet den 14 januari 1914 tillstyrkta villkor bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av

6,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna erforderlig del av detta anslag redan under år 1914.

Utredningen i ärendet förekommer å sid. 164—166 i det vid förra statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och under åberopande av ovanberörda utredning tillåter sig utskottet föreslå,

att riksdagen må såsom bidrag till kommandörkaptenen av 1:a graden Carl Ludvig Arnold Munthe för utgivande av ett sjökrigshistoriskt arbete, omfattande Sveriges sjökrig under åren 1788—1790, på de av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet den 14 januari 1914 tillstyrkta villkor bevilja på *extra stat* för år 1915 ett anslag av 6,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna erforderlig del av detta anslag redan under år 1914.

Övriga ordinarie anslag.

61:o) Beträffande övriga i nu gällande riksstat under femte huvudtiteln upptagna frågor om ordinarie anslag, så vitt de hänskjutits till utskottets förberedande behandling, får utskottet hemställa,

Övriga ordinarie anslag.
[68.]

att de ordinarie, till utskottets förberedande behandling hänskjutna anslag under femte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för år 1915 upptagas till oförändrade belopp.

Stockholm den 14 juli 1914.

På utskottets vägnar:

KARL STAAFF.